

LEGAL UPDATE

Overeenkomsten wijzigen of beëindigen in de WHOA

Datum: 2 juli 2020

Dit is de vierde Legal Update uit de reeks over het Wetsvoorstel Homologatie Onderhands Akkoord ('WHOA'). In de voorgaande weken werd de WHOA algemeen besproken vanuit het perspectief van de schuldenaar, schuldeisers en aandeelhouders. Deze week zal dieper worden ingegaan op een belangrijk aspect van het WHOA-akkoord: het wijzigen of beëindigen van overeenkomsten.

Wederkerige overeenkomsten

Veruit de meeste overeenkomsten in het handelsverkeer zijn wederkerige overeenkomsten. Er is sprake van een wederkerige overeenkomst als beide partijen afhankelijke verplichtingen jegens elkaar verkrijgen. Het meest eenvoudige voorbeeld van een wederkerige overeenkomst is de koopovereenkomst: tegenover de verplichting van de ene partij om geld te betalen, staat de verplichting van de andere partij om het goed te leveren.

Wanneer de nakoming van de verplichting van een partij uitblijft, heeft de wederpartij een aantal mogelijkheden. Zo kan de wederpartij bijvoorbeeld alsnog nakoming vorderen, schadevergoeding eisen, de eigen verplichtingen op grond van de overeenkomst opschorten of de overeenkomst ontbinden.

Een partij die voorziet dat zij op termijn niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen, doet doorgaans aan de wederpartij een voorstel tot wijziging of beëindiging van de overeenkomst. Wanneer de wederpartij het daar niet mee eens is en nul op rekest geeft, blijft de overeenkomst ongewijzigd in stand.

Wijzigen of beëindigen van overeenkomsten in de WHOA

Door de schuldenaar

De WHOA biedt de mogelijkheid om de overeenkomst eenzijdig te wijzigen of te beëindigen, zonder dat de wederpartij daarmee instemt. Hiervoor is wel toestemming van de rechter vereist. De rechter zal de eenzijdige wijziging of beëindiging tegelijkertijd met de homologatie van het akkoord beoordelen. Alleen als de rechter toestemming verleent en het onderhands akkoord homologeert, zal de overeenkomst eenzijdig kunnen worden gewijzigd of beëindigd. Een gevolg van eenzijdige opzegging is dat de partij die in financiële moeilijkheden verkeert van ongunstige overeenkomsten kan afkomen. Denk hierbij aan de huurovereenkomst met een hele hoge huurprijs die als een molensteen om de nek van de onderneming hangt. Voor eenzijdige opzegging is het niet vereist dat beide partijen bij de overeenkomst nog moeten presteren. Ook wanneer de wederpartij al heeft gepresteerd en alleen de schuldenaar nog dient te presteren, kan de schuldenaar de overeenkomst eenzijdig wijzigen of beëindigen. De wederpartij kan de rechter verzoeken om de toestemming te weigeren, maar alleen op de grond dat van een toestand van onvermijdelijke insolventie bij de schuldenaar geen sprake is.

Door de schuldeiser

Wanneer de schuldenaar een akkoord aanbiedt, een herstructureringsdeskundige wordt aangewezen of wanneer andere gebeurtenissen plaatsvinden die verband houden met een WHOA-akkoord, is dat geen grond voor de wederpartij om de nakoming van deze overeenkomst op te schorten of om de overeenkomst te ontbinden. Eventuele insolventieclausules in de overeenkomst verliezen hun werking in een WHOA-procedure. Dit zijn clausules die automatisch een beëindigingsrecht of een ander rechtsgevolg koppelen aan het aanbieden van een akkoord. De achterliggende gedachte is dat het voor bedrijven, die afhankelijk zijn van bepaalde contracten – zoals overeenkomsten met leveranciers en afnemers – van cruciaal belang is dat deze overeenkomsten in stand blijven. Wanneer het aanbieden van een WHOA-akkoord direct tot gevolg heeft dat diverse cruciale overeenkomsten worden opgezegd,

verliest het akkoord een groot deel van zijn effect: een onderneming zal door het wegvallen van die overeenkomsten weinig kansen hebben om levensvatbaar te blijven.

Op het moment dat er een afkoelingsperiode is afgekondigd, dan geldt dat het eventueel verzuim van de schuldenaar, voorafgaand aan de afkoelingsperiode, evenmin een grond kan zijn voor wijziging van verbintenissen of verplichtingen jegens de schuldenaar. Hiervoor is wel vereist dat de schuldenaar zekerheid stelt voor nakoming van nieuwe verplichtingen die door de schuldenaar tijdens de afkoelingsperiode zullen worden aangegaan.

Arbeidsovereenkomsten

Op grond van zijn arbeidsovereenkomst heeft de werknemer enerzijds de verplichting om arbeid te verrichten, anderzijds heeft de werkgever de verplichting om het loon van de werknemer te betalen. Het zou in lijn met het voorgaande zijn als de schuldenaar in het zicht van een faillissement zijn arbeidsovereenkomsten eenzijdig kan wijzigen of beëindigen. In de WHOA is niettemin expliciet bepaald dat de WHOA niet van toepassing is op de rechten van werknemers in dienst van de schuldenaar die voortvloeien uit arbeidsovereenkomsten. Het is daarom niet mogelijk om in het kader van de WHOA arbeidsovereenkomsten eenzijdig te wijzigen of te beëindigen.

Schadevergoeding

Op grond van de WHOA heeft de wederpartij recht op vergoeding van de schade als de schuldenaar de overeenkomst met de wederpartij eenzijdig opzegt. Dit recht op schadevergoeding kan echter ook in het WHOA-akkoord worden betrokken: in het akkoord kan een wijziging of terzijdestelling van dit recht worden opgenomen. Wordt het recht op schadevergoeding in het WHOA-akkoord betrokken, dan wordt de wederpartij bij de overeenkomst een stemgerechtigde schuldeiser. Op deze wijze kan een tot dan toe uitgebleven prestatie van de schuldenaar worden omgezet in een geldvordering die wordt betrokken in het akkoord. Middels het akkoord kan vervolgens worden bepaald of de schadevergoeding in het geheel niet of slechts ten dele zal worden uitbetaald.

Dit was de vierde Legal Update uit de WHOA-reeks. Waar de WHOA in de vorige Legal Updates in het algemeen werd belicht, worden nu de specifiekere onderwerpen besproken. In de volgende Legal Update zal dieper worden ingegaan op de procedure van de WHOA: hoe werkt de klassenindeling en de stemming?

Dit is een Legal Update van Michael Butôt.

Voor meer informatie:

Michael Butôt
+31 30 25 95 566
michaelbutot@vbk.nl